

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman 2025 toteuman arviointi

Ympäristö- ja rakennuslautakunta 19.02.2026
1125/11.06.00/2026

Valmistelijat / lisätiedot:

ympäristöterveyspäällikkö Tarja Hartikainen, puh. 044 718 2272
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

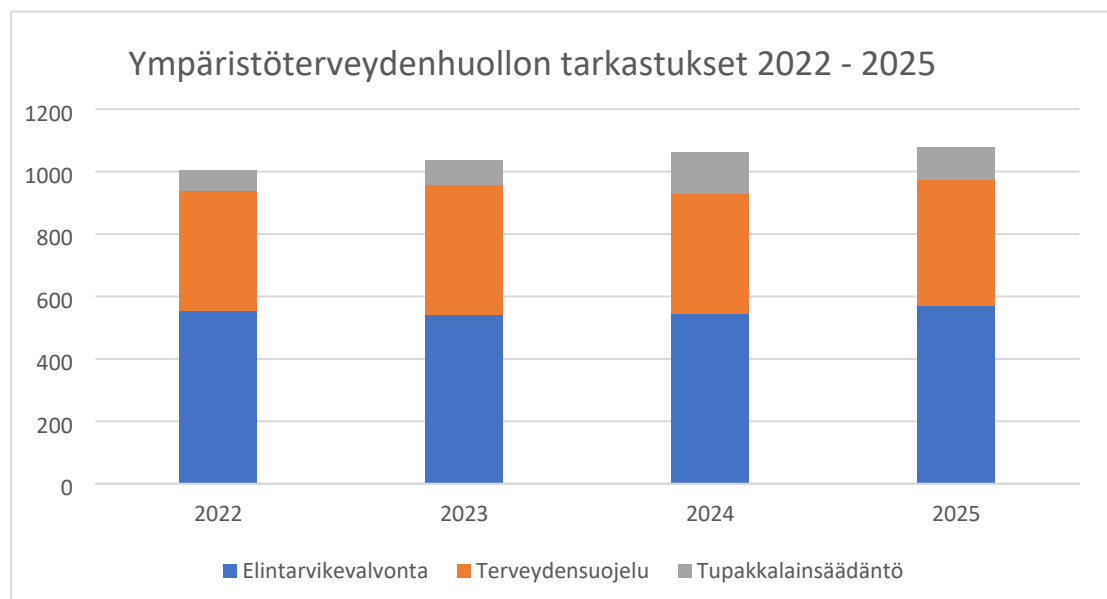
ympäristöjohtaja Tanja Ahonen

Ympäristö- ja rakennuslautakunta hyväksyy ympäristöterveydenhuollon valvonnan toteuman vuodelta 2025.

Päätös

Selostus

Kokonaisuutena ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2025 on toteutunut hyvin. Suunnitelmallisen valvonnan mukaisia tarkastuksia tehtiin kattavasti kaikilla ympäristöterveyden sektoreilla (kuva 1). Kaikkiaan Kuopion ympäristöterveydenhuollossa tehtiin noin 1070 tarkastusta.

Kuva 1. Tarkastusmäärät ympäristöterveydenhuollon eri toimialoilla 2022 -2025

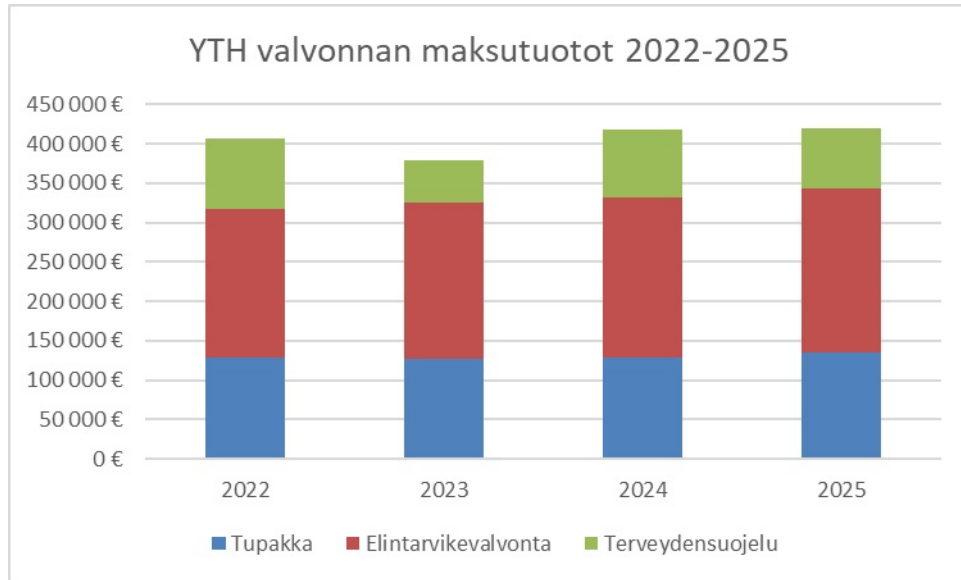
Taulukko 1. Tarkastusten jakautuminen eri toimialoille vuonna 2025

Tarkastuksen peruste	2022	2023	2024	2025
Elintarvikevalvonta, suunnitelmallinen	504	524	533	560
Elintarvikevalvonta, muu tarkastus	49	16	13	10
Terveydensuojelu, suunnitelmallinen	208	217	199	178
(Terveydensuojelu, muu tarkastus)	180	201	184	225
Tupakkalain mukainen tarkastus	65	78	133	99
Yhteensä	1006	1036	1062	1072

Ympäristöterveydenhuollon resursseista vuonna 2025 on elintarvikevalvontaan käytetty eniten voimavaroja (n. 55 %). Terveydensuojelun valvontaan on käytetty voimavaroista (n. 40 %). Loput voimavaroista on käytetty tupakkalain valvontaan (n. 5 %).

Lupa- ja ilmoitusasiat on hoidettu palvelulupauksen mukaisesti ja terveyshaittoihin liittyviin epäilyksiin ja valituksiin on reagoitu. Toimijoita tiedotettiin säännöllisesti ajankohtaisista asioista pääosin sähköpostilla lähetetyillä tiedotteilla.

Ympäristöterveydenhuollossa osallistuttiin kahteen valmiusharjoitukseen. Valvontakohteilta on kerätty säännöllistä asiakaspalautetta. Valvonnan ajankohtaisista asioista on tiedotettu valvontakohteille, somekanavien kautta sekä ympäristöterveydenhuollon blogiteksteillä.

Kuva 2. Ympäristöterveydenhuollon maksutuottojen kehitys suunnitelmakaudella

Taulukko 2. Sektorikohtaiset maksukertymät

2025	Elintarvikevalvonta	Terveydensuojelu	Tupakka	yhteensä
Valvontamaksut	107 240 €	27 230 €	111 170 €	245 640 €
Tarkastusmaksut	83 770 €	16 730 €	-	100 500 €
Ilmoitus- ja lupamaksut	15 960 €	6 600 €	24 490 €	47 050 €
Sisäiset	1 470 €	25 430 €	-	26 900 €
yhteensä	208 440 €	75 990 €	135 660 €	420 090 €

Ympäristöterveydenhuollon yksikkö on mukana valtakunnallisen valvontatietojärjestelmän (VATI) kehittämisen rahoitukseen ja ympäristöterveydenhuollon henkilöstöä on ollut aktiivisesti nimettynä järjestelmän kehittämissäryhmissä.

Yhteistyötä on tehty laajasti erilaisen työryhmätyöskentelyn kautta, työryhmäluettelo on tämän raportin liitteenä.

Elintarvikevalvonnan toteuma

Vuonna 2025 Kuopiossa oli VATI -vuosiraportin (QV020) mukaan 1470 elintarvikealan toimipaikkaa (sisältää alkutuotannon), joista 411 tarkastettiin vuoden aikana vähintään yhden kerran. Toimipaikkojen tarkastusten kattavuus oli 28 %. Raportin mukaan elintarvikehuoneistoja oli 894, joiden tarkastuskattavuus oli 44 %. **Tehtyjen tarkastusten lukumäärä toteutui 98 %:n kattavuudella suunniteltuun tarkastusmäärään nähden.** Kohdekohtaisen tarkastussuunnitelman toteuma on 83 %. Valvontaa kohdistettiin kaikkiin toimintaluokkiin riskiperusteisesti. Valvontasuunnitelmassa suunnitellut projektit ja näytteenotot toteutuivat suunnitellusti. Kokonaisuutena elintarvikevalvontasuunnitelman voidaan arvioida toteutuneen pääsääntöisesti.

Ruokamyrkytyspäilyilmoituksia vastaanotettiin yhteensä 116 kappaletta. Saapuneiden ilmoitusten määrä lisääntyi edelleen hieman edellisen toimintavuoden ilmoitusmäärään (107 kpl) nähden.

Valvonnan vaikuttavuutta voidaan arvioida Oiva-arvosanojen kehityksen kautta. Vuonna 2025 oivallisten ja hyvien (A/B) kokonaisarvion saaneiden toimipaikkojen osuus oli 87 % ja korjattavaa ja huono (C/D) osuus 13 %. Korjattavaa ja huono kokonaisarvion saaneita toimipaikkoja oli vuonna 2025 enemmän kuin edeltävinä toimintavuosina (vertailujakso 2022-2024). Valvontatuloksiin voi heijastua heikko yleinen taloustilanne, osaamisen puutteet ja haasteet osaavan työvoiman saannissa.

Kuopiossa elintarvikealan toimijat ottivat suhteellisen hyvin vastuuta omasta toiminnastaan ja toimintaansa liittyvien riskien hallinnasta. Toimijoille annettiin tarvittaessa toimenpidekehotuksia, joiden toteutumista seurattiin maksullisilla uusintatarkastuksilla. Hallintopakkomenettelyyn ryhdyttiin kaksi kertaa vuoden 2025 aikana. Molemmissa tapauksissa toimija korjasi toimintansa kuulemisvaiheessa.

Painopisteet toteutuivat suunnitelmallisesti. Jään valmistuksen hygieniaan kohdennetaan painotettua valvontaa vuosina 2025 ja 2026. Elintarvikevalvontatiimissä laadittiin vuoden 2025 aikana sisäinen toimintaohje seuraamusmaksun käytöstä ja soveltamisesta.

Kuopion elintarvikevalvonta on osallistunut valvontaverkostotyöhön, koulutuksiin ja tilannekuvapalavereihin vuoden 2025 aikana.

Terveydensuojelu

Vuodelle 2025 tavoitteena oli 192 suunnitelmallista tarkastusta terveydensuojelussa (VATI-järjestelmästä saadun tiedon perusteella) ja 149 tarkastusta lautakunnan hyväksymän suunnitelman mukaan. Kohteiden määrä vaihtelee vuosittain, joten nämä luvut poikkeavat

toisistaan. Valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia tehtiin 178 kappaletta.

Tarkastuskohteiden ja tarkastusten osalta terveydensuojelun valvontasuunnitelman toteutumisaste oli 80 % (Vati-raportti QVoo6).

Valvontasuunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia, pääasiassa asuntojen terveydellisten olosuhteiden tarkastuksia, tehtiin yhteensä 225 kappaletta. Yhteensä tarkastuksia tehtiin 403 kappaletta, mikä on samaa luokkaa kuin edellisinä vuosina.

Talous- ja uimaveden valvonnassa on noudatettu valtakunnallisia ohjeita ja näytteet (585) on otettu suunnitelman mukaisesti. Yksittäisten legionellatapausten selvittämiseen on osallistuttu myös vuoden 2025 aikana ja vesitiimin edustaja on toiminut asiantuntijajäsenenä moniammatillisessa työryhmässä terveydenhuollon toimintayksikön legionellaongelman selvittämisessä. Riskinarvioinneista on vuoden 2025 loppuun mennessä hyväksytty 81 % (43 vedenjakelualuetta) ja valvontatutkimusohjelmista on tarkistettu 95 % (38 vedenjakelualuetta).

Terveydensuojelun osalta on käytetty paljon työaikaa myös terveydensuojelulain uudistuksen valmistelutyöryhmyöskentelyyn, jossa on ollut mukana 3 viranhaltijaa Kuopiosta.

Tupakkalain valvonta

Tupakkalain mukaisia suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin 99 kpl. Valvontayksikössä käsiteltiin 36 vähittäismyyntilupahakemusta ja tehtiin niistä päätökset. Tupakan myynnin tarkastusten yhteydessä on samalla tarkastettu myös nikotiinivalmisteiden myyntiä, mikäli sitä harjoitettiin valvontakohteessa. Nikotiinipussit tulivat tupakkalain piiriin loppuvuodesta ja valvontayksikössä käsiteltiin 87 nikotiinipussien myynti-ilmoitusta. **Tupakkalain valvonta toteutui suunnitelman mukaisesti.**

Asuntoyhteisöt hakivat tupakointikieltoja huoneistoparvekkeille ja –pihoille.

Tupakointikieltopäätöksiä tehtiin vuonna 2025 yhteensä 16 kappaletta. Yhteensä Kuopiossa on annettu noin 120 parveketupakointikieltopäätöstä.

Eläinlääkintähuolto

Eläinlääkäripalvelut suurelaimille sekä eläinsuojelu- ja eläintautivalvontaan ostettiin Siilinjärveltä ja Tervosta. Pieneläinpäivystys ostettiin Evidensialta (100 €/h virka-ajan ulkopuolella).

Vuoden 2025 aikana alettiin selvittää vaihtoehtoisia tapoja järjestää eläinlääkäripalveluja (Kestävät viranomaispalvelut 2030).

Taulukko 3. Eläinlääkärien käyntimäärät Kuopiossa (Siilinjärven ja Tervon kunnaneläinlääkärit sekä eriytetty pieneläinpäivystys Savon Murre)

	virka-aikaan	päivystys
Pieneläimet (kel SJ +Tervo)	2439 + 518 = 2957	8+45 = 53
Suurelaimet (kel SJ + Tervo)	1809 +286 = 2095	557+48 = 605
Eläinsuojelukäynnit	251	-
Terveydenhuoltokäynnit (kel SJ)	206	-

Eläintautikäynnit	34	-
Pieneläinpäivystys (Savon Murre)	1579	2571

Kehittämistoimenpiteet

Vuoden 2025 aikana tehtiin CAF-arviointi. Arvioinnissa nousi esiin kehittämisehdotuksia, joita toteutettiin muutoksina seuraavat:

- yksikköpalaverien asialistalle lisättiin kohta ”Kehittämisalotteet”, jotta kaikkien on helppo nostaa matalalla kynnyksellä uusia kehittämisehdotuksia
- luovuttiin koko yksikköä koskevista kuulumispalavereista
- sähköistä asiointia kehitettiin lisäämällä verkkosivuille yhteydenottolomake ympäristöterveydenhuollon asioissa. Myös asiakaspalautelomaketta päätettiin lyhentää ja selkeyttää.

Toimivallan peruste

Kuopion kaupungin hallintosäntö (1.1.2026) 9 §

Vaikutusten arviointi

Ympäristöterveydenhuolto keskittyy terveellisen elinympäristön turvaamiseen ja edistämiseen. Erityisesti valvomme lasten ja nuorten käytössä olevien tilojen sekä vanhusten ja erityisryhmien hoitolaitosten terveydellisiä olosuhteita. Olemme edistämässä terveydellisen näkökulman huomioimista elinympäristöä koskevassa päätöksenteossa.

Ympäristöterveydenhuollon avulla voidaan saada aikaan merkittäviä kustannussäästöjä havaitsemalla ja poistamalla terveyshaittaa aiheuttavia tekijöitä hyvissä ajoin. Monet epäkohdat aiheuttavat pitkittyessään terveyshaittaa tai vaativat kalliita korjaustoimenpiteitä. Ympäristöterveydenhuollon palvelut ovat saatavilla tasapuolisesti koko Kuopion alueella. Varmistamme rehdin yritystoiminnan ja karsimme valvonnalla terveyshaittaa aiheuttavaa vilpillistä toimintaa.

Liitteet

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman 2025 toteutuminen
Eläinlääkintähuollon toteutuminen 2025 Kuopio
Terveydensuojelun valvonnan toteuma 2025
Vaikutusten ennakkoarviointi ympäristöterveydenhuollon valvonnan 2025 toteuma